

DITT BARN HAR
RÄTT TILL FINSKA!

Det går att lära sig många språk – och det lönar sig

Flerspråkighet ger företräde i en
internationell värld

Det finska språkets betydelse inom det svenska samhället och näringslivet har vuxit. Via den nya minoritetspolitiken har kunskaperna i finska blivit mer meriterande inom servicesektorn, och behovet till finskspråkig personal inom sverigefinska företag ökar. Finskan är ett av de officiella språken inom den Europeiska unionen. Flerspråkigheten ger ungdomar nyckeln till framtiden i den globaliserade världen.

Det finska språket är framför allt grunden till vår egen kultur. Den förmedlar oss något om finskheten, något som man annars inte uppnår och det är fråga om vår egen identitet samt våra rötter. Ett språk är en gåva som inte går att mäta i pengar. Språk- och kulturarvet ska föras vidare till kommande generationer, samtidigt som kontakten till våra finskspråkiga släktingar bevaras.

För många av dem som inte haft möjlighet att lära sig finska, innebär det en sorg. Om samhällets syn på finskan tidigare var negativ eller förminskande, är situationen nu den motsatta. Det går att lära sig finska i vuxen ålder, men som barn får man det som en gåva. Colin Baker och Sylvia Prys Jones, två walesiska tvåspråkighetsexperter, har sagt att *”vi uppfostrar inte våra barn att bli tvåspråkiga för språkets skull, utan för deras egen skull.”*

Ar 2000 blev finskan ett av Sveriges fem nationella minoritetsspråk. Således blev det ett officiellt erkännande från Sverige, att man under en lång tid pratat finska i Sverige och att finskan är en del av Sveriges kultur- och språkarv.

Det svenska samhället stöder bevarandet av det finska språket genom Sveriges språklag, samt genom lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Språklagen trädde i kraft sommaren 2009 och minoritetslagen i början av år 2010. Språklagen stödjer således inlärningsprocessen av det finska språket. Där konstaterar man att samhället har ett speciellt ansvar för att värna om de nationella minoritetsspråken, samt att den som tillhör en nationell minoritet skall ges möjlighet att lära sig, samt att använda och utveckla sitt minoritetsspråk. Minoritetslagen ger sverigefinländarna rättigheter som avser bl.a. finskspråkig service och användandet av finskan vid myndighetskontakter. En viktig punkt i den nya minoritetspolitiken är de förbättrade möjligheterna att få stöd till det finska språket i förskolan.

Utgångspunkten till Sveriges minoritetspolitik är att bevara finskan och de övriga minoritetsspråken levande. Lagen ger finskan en grundläggande trygghet i hela landet. Utöver detta har det finska språket en starkare ställning i de kommuner som är förvaltningsområden för finskan. Från början av år 2011 var 32 kommuner s.k. förvaltningsområden för finskan, år 2012 kommer antalet att ha ökat till 40. Alla landets kommuner kan bli förvaltningsområden om de så önskar.

I den senast nämnda lagen står det att en kommun som tillhör förvaltningsområdet, är skyldig att erbjuda barn i förskoleåldern förskoleverksamhet helt eller delvis på finska. Föräldrarna är även berättigade att begära förskoleplats i en annan kommun, om den egna kommunen inte erbjuder stöd för finskan.

Det finska språket inom svensk lagstiftning

Hur uppfostrar man barnet att bli tvåspråkigt?

Föräldrarna borde redan innan barnets födelse ta ställning till om de önskar att deras barn blir två- eller flerspråkigt. Enligt professor Jarmo Lainio bör man komma ihåg följande punkter:

- Om barnet använder finskan mycket och i många olika situationer samt med flera personer, kommer språket att få en stabil grund. Föräldrarnas, släktingarnas och vännernas insats är mycket betydelsefull för barnets språkinläring.
- Man bör inte sluta tala språket även om omgivningen skulle ifrågasätta användandet av finskan. Om man konsekvent använder språket, stödjer man språkutvecklingen och språkkunskaperna utvecklas väl (Jarmo Lainio, *Barn kan bli tvåspråkiga vuxna.*)

Professor Leena Huss betonar att finskspråkiga föräldrar konsekvent borde använda finska med sitt barn. Det svenska språkets ställning som landets huvudspråk är så pass stark, att barnet automatiskt kommer att lära sig svenska. Enligt Huss så räcker inte enbart satsningen från hemmet utan språket måste stödjas även i förskolan och i skolan. (Leena Huss, *Ska vi tala finska? En idéskrift för finskan i Sverige.*)

I tvåspråkiga familjer där endast en förälder kan finska, är det viktigt att båda föräldrarna talar sitt eget språk till barnet. Även föräldrar som själva inte är finskspråkiga kan förmedla språket till barnet. Då är det viktigt att barnet får vistas i miljöer där man talar finska, exempelvis i finsk förskola, hos en dagvårdare, eller får möjlighet att delta i förenings- eller lägerverksamhet.

Typiska faktorer vid utvecklingen av barnets två- eller flerspråkighet

Vägen till två- eller flerspråkighet är inte alltid bekymmersfri. Under resans gång kan det vara bra att komma ihåg följande saker:

- Barn som växer upp i en två- eller flerspråkig miljö kan blanda språken under någon av sina utvecklingsfaser. Ett litet barn förstår inte i början att föräldrarna talar olika språk och kan inte urskilja vilka ord som tillhör vilket språk. Barnet lär sig ändå att koppla ihop språken med vissa personer, situationer och ljud, samtidigt som barnet lär sig att skilja mellan språken.

- Det är inte alls ovanligt att barnets ordförråd skiljer sig åt i de olika språken. Flerspråkiga människor utökar sitt ordförråd via olika situationer och efter olika behov. Deras språk utvecklas under hela livet, på samma sätt som hos enspråkiga.

- Det är ganska vanligt att barnet någon gång under sin utveckling vägrar tala finska. Den finskspråkiga föräldern bör då fortsätta tala finska, oavsett på vilket språk barnet svarar. Försök att ordna möjligheter för barnet att träffa andra finskspråkiga släktingar eller vänner. Mor- och farföräldrarna har stor betydelse. Ge inte upp, men klandra inte barnet om det inte vill tala finska, försök i stället att framhäva fördelarna med flerspråkighet.

Finskan i förskolan

Det första steget i Sveriges skolsystem är förskolan som är avsedd för 1–5 åringar. Där fokuserar man på den pedagogiska verksamheten samt på barnens rätt till egen identitet. Vid sex års ålder får barnet börja i förskoleklassen vars avsikt är att förbereda barnet för grundskolan. Barnet kan få stöd till finskan i så väl kommunala som ickekommunala förskolor.

Förskoleverksamheten regleras av skollagen, läroplanen för förskolan, samt av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Enligt läroplanen skall förskolan ha som mål att sträva efter att stödja barnens modersmål samt deras identitet.

För många två- eller flerspråkiga barnfamiljer är den språkliga revitaliseringen, d.v.s. språkens återupplivande, viktig när barnets språkkunskaper i minoritetsspråket är små eller nästan obefintliga. Regeringen erbjuder projektstöd till språklig revitalisering. Detta kan sökas för småskaliga projekt vars mål är att utveckla och stödja kunskaperna i finska. Mer information om projektstödet ges från Språkrådet, tel. 08-455 42 20.

Finskspråkiga förskolor

Utöver de kommunala förskolornas finska förskoleavdelningar, finns det i Sverige finskspråkiga förskolor. En del av dem är grundade som egna enheter och många verkar tillsammans med sverigefinska friskolor. De privata finskspråkiga förskolorna har kommit till på föräldrarnas initiativ.

Finskan i grundskolan

Endast ca hälften av de elever som är berättigade till modersmålsundervisning får undervisning i finska från en till två lektionstimmar i veckan. På en handfull orter finns kommunala finska klasser och utöver detta finns det i Sverige sju sverigefinska friskolor. Även friskolorna har grundats efter föräldrarnas behov och på deras initiativ.

Kontaktuppgifterna för sverigefinska förskolor och grundskolor finns bl.a. på sidorna www.sverigefinne.nu och www.rskl.se. På samma sidor finns även skrifterna *Barn kan bli tvåspråkiga vuxna* (för läsning och utskrift) och *Ska vi tala finska? En idéskrift för finskan i Sverige* (kan beställas).

Rätten att överklaga

Minoritetslagen har stärkt föräldrarnas rätt till att överklaga fattade beslut. Om kommunen vägrar erbjuda modersmålsstöd i förskolan, kan man ta upp detta med förskolechefen eller med kommunens skolchef. Om dessa kontakter inte är behjälpliga, har man rätt att vända sig till Skolinspektionen. Från de kommuner som tillhör förvaltningsområdena, kan man även kontakta länsstyrelsen i Stockholms län och deras minoritetsenhet.

Ruotsinsuomalaiset esikoulut ja suomenkieliset osastot Sverigefinska förskolor och finskspråkiga avdelningar

Botkyrka

Botkyrkan ruotsinsuomalaisen koulun esikoulu
Utbildningsvägen 4, 147 40 Tumba
Puh. 08-530 386 75
www.sverigefinskaskolan.com

Botkyrka

Esikoulu Karlavagnen, suomenkielistä osastoa ollaan perustamassa
Solskensvägen 12, 146 46 Tullinge
Puh. 08-530 631 45
www.botkyrka.se

Göteborg

Göteborgin ruotsinsuomalaisen koulun esikoulu
Blackevägen 1, 417 16 Göteborg
Puh. 031-22 55 30
www.sverigefinskaskolan.org

Göteborg

Suomenkielinen esikoulu Mörrimöykky
Kanelgatan 23, 429 39 Angered
Puh. 031-330 79 92
www.goteborg.se

Eskilstuna

Eskilstunan ruotsinsuomalaisen Erkki-koulun esikoulu
Pikku-Erkki, jolla viisi osastoa eri puolilla kaupunkia
Vasbergsgatan 5, 633 43 Eskilstuna
Puh. 016-12 20 43
www.erk.se

Haninge

Tallen-esikoulun suomenkielinen osasto Kantele
Sleipnervägen 2A, 136 81 Haninge
Puh. 08-606 88 83
www.haninge.se

Huddinge

Esikoulu Äpplet, suomenkielinen osasto Nalle
Sjödalsvägen 28, 141 47 Huddinge
Puh. 08-535 305 99
www.huddinge.se

Södertälje

Södertäljen Ruotsinsuomalainen esikoulu
Gamla Enhörnavägen 4, 151 52 Södertälje
Puh. 08-550 414 00
www.sverigefinskaforskolan.moogo.se

Tukholma

Esikoulu Fyrbåken, suomenkielinen osasto Ruuhi
Söderarmsvägen 34, 121 17 Johanneshov
Puh. 08-508 15 998
www.stockholm.se/skarpnack/forskola/fyrbaken

Tukholma

Esikoulu Kaksi kieltä / Två tungor
Idungatan 3-5, 113 45 Stockholm
Puh. 08-30 75 67
www.tvatungor.se

Tukholma

Esikoulu Mumindalen, suomenkielinen osasto Muminmammorna
Vällingbyvägen 61, 162 63 Vällingby
Puh. 08-508 05 118
www.stockholm.se

Tukholma

Esikoulu Rinkebysvängen 20 A, suomenkielinen osasto Mumin
Rinkebysvängen 20A, 163 71 Spånga
Puh. 08-508 419 48
www.stockholm.se

Tukholma

Esikoulu Skorpan, suomenkielinen osasto Mumindalen
Arbetargatan 27, 112 45 Stockholm
Puh. 08-508 081 08
www.stockholm.se

Tukholma

Kistan ruotsinsuomalaisen Lilja-koulun esikoulu
Langelandsgatan 50, 164 43 Kista
Puh. 08-750 64 90
www.sverigefinskaskolanikista.se

Tukholma

Suomalainen esikoulu
Urvädersgränd 6-8 B, 116 46 Stockholm
Puh. 08-508 13 119
www.soderforskolor.com

Tukholma

Tukholman ruotsinsuomalaisen koulun esikoulu
Fridhemsgatan 17-19, 112 40 Stockholm
Puh. 08- 545 53 860
www.sverigefinskaskolan.eu

Upplands Väsby

Upplands Väsbyn Ruotsinsuomalaisen koulun esikoulu
Hovslagargatan 25, 194 31 Upplands Väsby
Puh. 08-590 809 91
www.sverigefinskaskolan.se

Uppsala

Esikoulu Brune, suomenkielinen osasto Siili
Tegnérgatan 30, 752 27 Uppsala
Puh. 018-727 89 16
www.bruneforskola.uppsala.se

Uumaja

Esikoulu Hoppet, Suomenkielinen osasto Hissi
Östra Hyvlargränd 15, 907 38 Umeå
Puh. 090-16 19 91
www.skola.umea.se/hoppetforskola

Västerås

Kaksikielinen esikoulu Nasse
Puddelugngatan 33, 724 73 Västerås
Puh. 021-301386
www.nasse.se

Västerås

S:ta Gertrudin kunnallinen esikoulu, suomenkielinen osasto
Liegatan 74 A, 724 67 Västerås
Puh. 021-39 84 53
www1.vasteras.se/stagertrudsskola/om-skolan/

Örebro

Örebron Ruotsinsuomalaisen kielikoulun suomenkielinen esikoulu Peikkola
Varbergagatan 221, 703 52 Örebro
Puh. 019-25 72 36
www.peikkola.se

Ruotsinsuomalaiset koulut ja suomenkieliset luokat Sverigefinska skolor och finskspråkiga klasser

Botkyrka

Botkyrkan ruotsinsuomalainen koulu
Utbildningsvägen 4, 147 40 Tumba
Puh. 08-530 386 75
www.sverigefinskaskolan.com

Eskilstuna

Eskilstunan ruotsinsuomalainen koulu
Vasbergsgatan 5, 633 43 Eskilstuna
Puh. 016-12 20 10
www.erk.se

Göteborg

Göteborgin ruotsinsuomalainen koulu
Blackevägen 1, 417 16 Göteborg
Puh. 031-23 38 60
www.sverigefinskaskolan.org

Haaparanta

Kielikoulu
Packhusgatan 19, 953 85 Haparanda
Puh. 0922-151 36
www.haparanda.se/sprakskolan

Haaparanta

Marielundsskolan, myös suomenkielistä opetusta
Curteliusvägen 11, 953 85 Haparanda
Puh. 0922-151 86
www.haparanda.se/marielundsskolan

Södertälje

Stålhamraskolan, suomenkieliset luokat ruotsalaisessa peruskoulussa
Skogvaktarvägen 30, 151 89 Södertälje
Puh. 08- 550 21821
www.sodertalje.se/stalhamraskolan

Trollhättan

Fräsegårdsskolan, opetusta suomenkielellä tietyissä peruskouluaineissa
Hovslagaregatan 1-3, 461 62 Trollhättan
Puh. 0520-49 70 56
www.trollhattan.se

Tukholma

Tukholman ruotsinsuomalainen koulu
Fridhemsgatan 17-19, 11240 Stockholm
Puh. 08-545 538 60
www.sverigefinskaskolan.eu

Tukholma

Ruotsinsuomalainen Lilja-koulu
Ribegatan 99, 164 45 Kista
Puh. 08-7505305
www.sverigefinskaskolanikista.se

Upplands Väsby

Upplands Väsbyn Ruotsinsuomalainen koulu
Hovslagargatan 25, 194 31 Upplands Väsby
Puh. 08-590 809 91
www.sverigefinskaskolan.se

Västerås

S:ta Gertrudsskolan, suomenkieliset luokat ruotsalaisessa peruskoulussa 0-3
Liegatan 74, 724 67 Västerås
Puh. 021-39 33 05
www1.vasteras.se/stagertrudsskola

Örebro

Örebron Ruotsinsuomalainen kielikoulu
Krokusgatan 16, 703 53 Örebro
Puh. 019-25 74 00
www.sprakskolan.org

Päivitetty lista löytyy Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton ja Ruotsinsuomalaisten valtuuskunnan kotisivuilta: www.rskl.se ja www.sverigefinne.nu

En uppdaterad lista finns på Sverigefinska Riksförbundets och Sverigefinländarnas delegations hemsidor: www.rskl.se och www.sverigefinne.se